

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Indbydelsesskrift

til

Den offentlige Examen

i

Bergens Kathedralskole

1877.

Bergen.

J. D. Beyers Bogtrykkeri.

1877.

Indbydelsesskrift

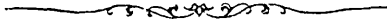
til

Den offentlige Examen

i

Bergens Kathedralskole

1877.

Bergen.

J. D. Beyers Bogtrykkeri.

1877.

Skoleefterretninger.

Skolens økonomiske Forfatning.

Regnskabet for det forløbne Aar 1876 stiller sig saaledes:

Indtægter.

	Spd.	ß.	Spd.	ß.
1. Beholdning	129,179.	46.		
2. Renter af udlaante Kapitaler .	6,802.	28.		
3. Jordegodsindtægter	1,417.	70.		
4. a) Kostpenge af Statskassen				
258 Spd. „ ß				
b) Grundleie . 39 — 34 „	297.	34.		
5. Skole- og Indskrivningspenge .	5,811.	24.		
6. Andre Indtægter, hvoriblandt Bidrag af Statskassen til Dyr- tidstillæg	1,497.	98.	144,505.	60.

Udgifter.

	Spd.	ß.	Spd.	ß.	Spd.	ß.
1. Lønninger:						
a) faste	8,554.	20.				
b) Alders- og Dyr- tidstillæg	3,602.	111.	12,157.	11.		
2. Pensioner og Vartpenge . . .			620.	„		
3. Samlingerne:						
a) Bibliotheket	123.	85½.				
b) fysikalske Sam- linger	29.	„				
c) andre Læremidler	41.	58.	194.	23½.		
4. Legater og Fripladse			683.	59.		
5. Bygningerne og Inventarieret .			945.	38.		
Lateris	14,600.	11½.				

	Spd.	ß.	Spd.	ß.
Transport	14,600.	11½.		
6. Skatter og Afgifter	377.	51.		
7. Lys og Brænde	291.	51.		
8. Forskjellige Andre	753.	108.		
9. Beholdning	128,482.	78½.	144,505.	60.

Ved Udgifterne bemærkes, at der blandt dem er opført Resten af det Beløb, der efter Bestemmelsen skulde anvendes til Udgivelsen af den af Kand. Lorange udarbejdede Katalog over Museets antikvariske Samlinger.

Legater og Fripladse. Til Fripladse er som sædvanligt anvendt 12½ % af Indtægten af Skole- og Indskrivningspenge, og har i det Hele 17 Elever nydt hel og 4 halv Friplads i det forløbne Aar.

Skolebygningen har i Aarets Løb undergaaet adskillige Forandringer, der vare nødvendige paa Grund af Klassernes Deling og Elevantallets Stigen. Auditoriet er saaledes bleven delt og indrettet til to Klasseværelser. Rektors Kontor er taget i Brug til Læseværelse og Kontoret flyttet ind i Bibliotheket. Desuden er i Kjelderetagen et hensigtsmæssigt Lokale skaffet til den fysikalske og kemiske Undervisning og Opbevaring af endel af de dertil hørende Samlinger. Det har desværre vist sig, at der ogsaa i det kommende Aar vil blive for faa Rum til Afbenyttelse, hvorfor der igjen maa tænkes paa Forandringer og midlertidige Udbedringer, indtil der kan foretages saa tilstrækkelige Udvidelser, at Skolens Frekvents og Elevernes Fordeling ikke skal hindres paa Grund af manglende hensigtsmæssigt Lokale, og det er at haabe, at det vil kunne tilveiebringes uden uforholdsmæssige Bekostninger.

Samlingerne og de **ovrigte Læremidler** har jævnlig faaet Tilvæxt ved Anvendelse af de bevilgede Beløb, og vil i den nærmeste Fremtid faa en nogenlunde tilfredsstillende Udstrækning ved de paa sidste Stortling dertil anviste Summer. Blandt Karter, der ere anskaffede, fremhæves Kiepert's Vægkarter over det gamle Italien og Grækenland, samt over det romerske Rige og Berghaus's Verdeuskart.

Indre Organisation.

Embedsmænd og Betjente.

Forstanderskabet bestaar, foruden af Rektor, fremdeles af Konsul Michelsen som Formand, Raadmand Houge af Magistraten samt af de af Kommunen valgte Medlemmer Assessor Beyer og Dr. Danielssen.

Lærerpersonalet har ogsaa iaar undergaaet forskellige Forandringer. Overlærer Holfeldt var i Begyndelsen af Skoleaaret fraværende som Censor og tiltraadte ikke sit Embede ved sin Tilbagekomst, men foretog med Permission for sin Helbreds Skyld en Udenlandsreise, hvorfra han antages at vende tilbage til det nye Skoleaars Begyndelse. Hans Fag blev i første Halyaar overtaget af Stud. phil. Martens og i det sidste Halvaar af Kand. Lehmann. Adj. Nielsen har siden Slutningen af Januar været fraværende som Storthingsrepræsentant; hans Fag har været fordelt mellem Pastorerne Frich og Schnitler, samt Adj. Meyer og Stud. Olsvig. Klasselærer Lange havde paa Grund af Sygdom Permission indtil September Maanedes Udgang; hans Fag overtoges af Seminarist Thu. Paa Grund af Klassernes Deling udfordredes forøget Lærerbjælp og 3 midlertidige Lærerpuster bleve oprettede, der overtoges af Lieutn. Lie, Stud. theol. Helland og Stud. phil. Olsvig. Under 7de August udnævntes Adj. Johannesen til Overlærer, Cand. Gran til Adjunkt og under 24de Juli Kand mag. Meyer til Adjunkt. Den 21de Marts afgik Adj. Prøys ved Døden; i hans Sted traadte Kand. theol. Mehn som Vikarius.

I indeværende Skoleaar har

Rektor været Klasseforstander	i 7de Latinklasse
Overlærer Bjørset	- 2den Gymn.
— Johannesen	- 1ste —
— Reehorst	- 6te Midd.
Adj. Sommerfeldt	- 5te Midd. L.
— Meyer	- 5te Midd. E.
— Johnsen	- 4de Midd.
— Nielsen	- 3die Midd. a.
— Prøys	- 3die Midd. b.
— Crawford	- 2den Midd. a.

Adj. Gran i 2den Midd. b.
 Klasselærer Lange - 1ste Midd.

Klasseinddeling og Disciplenes Antal.

Ved Skoleaarets Begyndelse vare Eleverne fordeltte i 7de Latinklasse efter den gamle Ordning, samt af Gymnasiet i 1ste og 2den Kl. af Latinlinien og 2den Klasse af Realafdelingen. Af Middelskolens 6 Klasser vare 2den 3die og 5te delte i fuldstændige Parallelklasser, 3die i Norsk, Regning og Tydsk. Elevernes Antal udgjorde 211. I Aarets Løb er udgaaet 16 og indkommet 4, saa at det nuværende Antal ved Skoleaarets Slutning udgjør 199, fordelte saaledes:

7	Latinklasse ved Skoleaarets Beg.	9,	ved Slutn. . .	7.
2	Gymn. L. " —	" 4	" —	3
	— E. " —	" <u>1</u> 5,	" —	<u>1</u> 4.
1	— L. " —	" 9,	" —	8.
	Midd. VI. L. —	" 11	" —	12
	— VI. E. —	" <u>5</u> 16,	" —	<u>4</u> 16.
	— V. L. —	" 14,	" —	14.
	— V. E. —	" 19,	" —	16.
	— IV. L. —	" 12	" —	
	— IV. E. —	" <u>17</u> 29,	" —	29.
	— III. —	" 36,	" —	36.
	— II. —	" 38,	" —	35.
	— I. —	" 36,	" —	34.

Medens Gymnasiet og navnlig Realafdelingen, hvori kun findes 1 Elev, er lidet søgt, er Middelskolen fremdeles overfyldt, og dette vil efter det Overblik, som for Øieblikket kan faaes over Skolens sandsynlige Stilling, blive Tilfældet i endnu høiere Grad for næste Aar især i Mellemlklasserne, som det vil blive nødvendigt at dele i Parallelklasser, forsaavidt Rum og andre Forhold tillade det.

Examener.

Foruden den almindelige Aarsexamen i de forskjellige Klasser, afholdtes Middelskolens Afgangsexamen, hvortil samtlige VI. Klasses Elever, paa en nær, havde fremstillet sig samt 1 Privatist. Af disse bestode 13 den skriftlige Prøve, 4 tiligemed den anmeldte Privatist bestode ikke.

Udfaldet af den skriftlige Prøve var følgende:

	Norsk.	Latin.	Tydk.	Engelsk.	Mathematik.
1. Chr. Andersen	2.	4.	3.	„	3.
2. —	5.	6.	4.	„	4.
3. Henr. Friis	3.	3.	3.	„	2.
4. Chr. Hartwig	2.	2.	2.	„	1.
5. Abr. Houglan	3.	2.	3.	„	3.
6. Kn. Knudsen	3.	3.	4.	„	1.
7. Carl Riber-Mohn	3.	3.	2.	„	1.
8. Joh. Nielsen	4.	2.	2.	„	2.
9. —	3.	5.	3.	„	6.
10. Alf. Schnelle	3.	3.	3.	„	1.
11. Aug. Walter	3.	3.	4.	„	2.
12. —	4.	„	5.	3.	4.
13. —	4.	„	5.	4.	3.
14. Joh. Rogge	3.	„	4.	3.	2.
15. Fr. Rosendahl	4.	„	4.	4.	3.
16. Mort. Rosendahl	2.	„	2.	2.	2.
17. Mat. Willgohs	4.	„	2.	2.	5.
18. —	3.	5.	5.	„	6.

Den mundtlige Examen afholdtes i Forbindelse med Examen i de øvrige Klasser. Af de 13 Elever, der bestode den skriftlige Prøve, erholdt 2 Hovedkarakteren: udmærket godt, nemlig:

1. Christian Hartwig med Hovedk. 1,50.

2. Carl Riber-Mohn „ — 1,43.

og 7 Hovedkarakteren: meget godt:

1. Henrich Friis med Hovedk. 2,50.

2. Abraham Houglan „ — 2,29.

3. Knud Knudsen „ — 2,29.

4. Johan Nielsen „ — 2,07.

5. Alfred Schnelle „ — 1,93.

6. Morten Rosendahl „ — 1,67.

7. Johan Rogge „ — 2,33.

og 4 Hovedkarakteren: godt:

1. Christian Andersen „ — 2,62.

2. Fridthjof Rosendahl „ — 2,93.

3. August Walter „ — 2,86.

4. Mathias Willgohs „ — 2,62.

Samtlige Elever af Engelsklinien og 1 af Latinlinien forlode Skolen, de øvrige fortsatte deres Skolegang i Gymnasiet.

Som Censorer saavel ved den skriftlige som ved den mundtlige Prøve fungerede i Norsk: Overlærer Holfeldt; i Latin: Overlærer Bjørset; i Engelsk: Overlærer Reehorst; i Tydsk: Adj. Sommerfelt; i Mathematik: Lient. Lie; i Historie og Geografi: Adj. Gran; i Fransk: Adj. Nielsen; i Naturkundskab: Adj. Crawford; i Skrivning: Adj. Jordan og Klasselærer Lange.

De skriftlige Opgaver vare ved denne Examen Skolen stillede fra Kirke-Departementet og løde saaledes:

Norsk. Fortæl i Korthed om en historisk Person, som især tiltaler dig, og angiv, hvorfor han gjør det.

Tydsk. Napoleon Bonaparte var født den 15de August 1769 i Ajaccio paa Øen Korsika. I Krigsskolen i Brienne var han bleven uddannet til Officer og havde allerede som Underfeltherre indlagt sig glimrende Fortjenester af Frankrige, hvorfor han hurtigt blev befordret til en høiere militær Virkekreds. Naturen havde rigt udstyret ham med alle de Egenskaber, som i vildt bevægede Tider henrive Hære til Beundring. En gjennemtrængende Aandskraft og en Jernvilje var denne Mand egen. For ham gaves der ingen uovervindelig Modstand, ingen Fare; thi hvor Faren havde kunnet skræmme enhver Anden, selv den Modigste, der ilede han den i Tillid til sit Geni seierssikker og uden Nølen imøde, og ved at foregaa sine Soldater med et saadant Exempel gjorde han endog den Ringeste blandt sine Skarer til Helt. Saaledes bragte han det til, at hans Ord, hans Blik, hans Navn fortryllede de Soldater, som han anførte, og at de mente at kjæmpe for Fædreland og Frihed, naar de kjæmpede for hans Person. Uagtet han i Virkeligheden anvendte sin sjeldne Kraft og Udholdenhed i Ærgjærrighedens og Herskesygens Tjeneste, vil man neppe finde mange Feltherrer, som mere villigen bleve adlydte af sine Undergivne.

Latin. Considius holdtes indesluttet i Adrumetum og det saa ud til¹⁾, at han vilde forsvare Byen til det Yderste. Legaten L. Plancus bad da Cæsar om, at han skulde give ham Tilladelse²⁾ til at underhandle med Considius; han haabede, sagde han, at denne endnu paa en eller anden Maade kunde bringes til Fornuft³⁾. Da denne Tilladelse var given, skriver han et Brev og overleverer det til en Fange for at bringes til Considius. Saasnart Fangen var kommen derhen og han, saaledes som det var ham befaleet, vilde overlevere Brevet, spurgte Considius, fra hvem han bragte det. Da Fangen svarede, at det var ham givet af Overanføreren⁴⁾, forat han skulde levere det til Considius selv, svarede denne: „Romerfolket har fortiden⁵⁾ kun een Overansfører, nemlig⁶⁾ Scipio.“ Derpaa lod han Fangen lige for sine Øine strax dræbe og gav Brevet forseget, som⁷⁾ det var, til en paalidelig Mand, som skulde bringe det til Scipio.

1) videri. 2) facultas. 3) sanitas. 4) imperator.
5) oversæt: paa denne Tid. 6) „nemlig“ oversættes ikke. 7) ut.

Engelsk. Karl den 5tes Liv i Klosteret Yuste.

Klokken ti kom nogle af Keiserens Kammertjenerne for at hjælpe ham med Paaklædningen. Ved Middagstid hørte han Messe. Naar han var frisk nok, overvar han altid Gudstjenesten i egen Person, idet han indtog sin Plads i Koret. Til andre Tider sad han gjerne i sit Kammervindu, der, som vi have seet, vendte mod Alteret, hvor man kunde høre hans Stemmes klare Toner, der blandede sig med Korsangernes nedenunder. Strax efter Messen spiste han Middag — et vigtigt Maaltid, som altid optog megen Tid for ham, saavel i Klosteret som ved Hoffet. I Yuste beholdt han endnu den af Kongeværdigheden krævede uselskabelige Forrettighed at spise alene. Han fordrev imidlertid Tiden med at

samtale med en af Hoffolkene, som var tilstede under Maaltidet. Efter Middagsmaden læste Munken for sin Herre Noget af Kirkefædrene; til andre Tider dreiede Samtalen sig om lettere og mere verdslige Gjenstande. Derpaa kom en kort Middagslur, efter hvilken Keiseren begav sig i Kirken, hvor han tre Gange om Ugen hørte paa en Prædiken af sine Kapellaner.

Mathematik.

1. Konstruer et ligebenet Triangel, hvis Omkreds er 15^{cmtr.} og Grundlinje 6^{cmtr.} Afskjær dernæst med en Linje parallel med Grundlinjen et Triangel, hvis Fladeindhold er $\frac{5}{8}$ af det oprindelige Triangels.
2. Omkredsen af et Kvadrat er 99,24^{mtr.} Hvor lang er Omkredsen af den Cirkel, hvis Fladeindhold er lig Kvadratets?
3. Tre Personer A. B. og C. have sammenskudt en Sum Penge i en Handel, hvorved fortjenes 15 %. Ved Gevinstens Deling faar Enhver i Forhold til sit Indskud; A. faar $\frac{1}{3}$ af Gevinsten, B. faar $\frac{1}{5}$ og C. faar Resten, som er Kr. 56. Hvad tilkommer A. og hvad tilkommer B. og hvor stor var den sammenskudte Sum?
4. En Person pligter at betale Kr. 8000 om 10 Aar. Han foretrækker imidlertid at betale kontant; hvormeget har han at betale, naar Renten regnes til 5 $\frac{1}{2}$ % aarlig?
5. At finde Værdierne af x og y i Ligningerne:

$$\frac{2x + 5}{y} = \frac{5x - 6y + 8}{2}$$

$$7x - 9y + 7 = 0.$$

Dimission.

Ifølge de for Examen artium gjældende Bestemmelser af 5te Mai 1875, er den tidligere Dimission til Universitetet ophævet. Enhver kan melde sig og der udfordres væsentlig

kun „Daabsattest eller Attest fra vedkommende kirkelige Samfunds Forstander eller fra en anden paalidelig Mand om Kandidatens Navn og Alder og hans Forældres Navn“, samt „Vidnesbyrd om Kandidatens sædelige Forhold, udstedt af vedkommende Skole eller Præst“, „Angivelse af de af ham gennemgaaede Pensa“, samt „Kvittering for at have betalt det lovbestemte Gebyr af 10 Spd.“ Denne Bestemmelse blev sat i Kraft 1875 og har saaledes været gjældende i nogle faa Aar.

Under 21de Febr. 1876 tilstillede Kirke-Departementet til Skolernes Erklæring nedenstaaende fra Skolebestyrerne Aars og Voss indkomne Forestilling:

Til

Den kongelige Norske Regjerings Departement for Kirke- og Undervisnings-Væsenet.

Undertegnede tillader sig herved at indgaa til det høie Departement med Andragende om, at Departementet vil træffe Forføining til, at samtlige offentlige og private Skoler for den høiere Almendannelse herefter som tidligere maa i Skolens Navn anmelde til Examen artium de Disciple, som ansees modne til at underkaste sig denne Examen, — og at de fra Universitetet udgaaende Meddelelser om Udfaldet af hvert Aars Examen artium maa blive saaledes indrettede, at deraf tillige kan sees, hvilke Skoler der har anmeldt Disciple til den nævnte Examen, og med hvilket Resultat.

Vi skal tillade os at anføre de væsentligste Grunde til, at vi anser en saadan Ordning ønskelig og af stor Betydning.

Den ved Universitetet afholdte Examen artium og Meddelelserne om dens Udfald for de forskjellige Skolers Vedkommende har altid været fulgt med Opmærksomhed og Deltagelse rundt om i Landet. Man har i de Resultater, som de fra en Skole dimitterede Disciple gennem en længere Aarrække har opnaaet ved Universitetet, vant sig til at se et vegtigt Vidnesbyrd om den Maade, hvorpaa Skolen har arbejdet i den høiere Dannelses Tjeneste. Men vore høiere Skoler og den Dannelse, de repræsenterer, kan ikke siges at glæde sig ved saa megen Interesse fra Almenhedens Side, at det skulde være tilraadeligt at borttage endog det ringeste Tilknyningspunkt for denne.

Overhovedet vil det i mange Henseender være misligt, om Almenheden skal berøves det uden Tvivl paalideligste Grundlag for Bedømmelsen af, hvilke Skoler der er gode Skoler, og hvilke ikke. Vistnok kan en Skoles Virksomhed ikke udelukkende bedømmes efter Disciplenes Kundskabsmængde, saaledes som denne kan lægges for Dagen ved en Examen, — langt derfra; og paa den anden Side kan vel Udfaldet af en Skoles Dimission af og til have været berørt af Tilfældigheder; men det tør dog være en paa Erfaring grundet almindelig Overbevisning, at det i det store taget, — gjennemsnitlig og i Længden —, altid vil vise sig, at den bedste og grundigste Undervisning ogsaa giver de bedste Examenresultater ved Universitetet.

Det var for nogen Tid tilbage sterkt paa Bane hos os efter Nabolandenes Exempel at henlægge Examen artium til Skolerne. Vi tror, at det for nærværende — under den Uro og Spænding, som ikke mindst paa Skolens Omraade altid ledsager Gjennemførelsen af noget nyt, — almindelig erkjendes for et Gode, at en videnskabelig Autoritet som Universitetet har Anledning til at tale et Ord med om den Maade, hvorpaa vore høiere Skoler løser sine i saa mange Henseender nye Opgaver. Men dette er i ethvert Fald i høi Grad vanskeliggjort, i det Øieblik Universitetet ikke engang har Adgang til at blive bekjendt med, hvilke Examinander der har gennemgaaet de høiere Skoler, og hvilke ikke.

Dimissionen fra en vel anseet Skole har i den senere Tid væsentlig havt Betydning som en Æressag og derigjennem været en Spore for Fliden og Iveren i Skolernes øverste Klasser. Men man skulde være varsom med, særlig paa Skolegangens mest kritiske Punkt, i den Alder, da saa mange Indflydelser virker distraherende, at borttage noget, som i denne Henseende kan være til Støtte. At være „dimitteret fra Skolen“ har indsluttet et hædrende Vidnesbyrd, som de unge Mennesker i Regelen har sat stor Pris paa; og dette har efter vor Overbevisning ikke alene havt stor pædagogisk Betydning under Skolegangeu, men i mange Tilfælde bidraget til, at Disciplene ogsaa senere i Livet har følt sig nærmere knyttede til den Skole, hvorfra de er udsendte med Moden-

hedsvidnesbyrd, et Forhold, som kun kan være til Gavn baade for de enkelte og for Skolerne.

Det kan fremdeles vel ikke være tvivlsomt, at en Afskaffelse af den Praxis, hvorefter Skolerne anmelder sine Disciple og Universitetet i Redegjørelsen for Examensudfaldet ordner dem skolevis, vilde gjøre det vanskeligere for Almenheden at kontrollere den væsentlige Forskjel mellem en fuldstændig og vel ordnet Skoles Arbeide og den Forberedelse, som kun lægger an paa i den kortest mulige Tid at sætte unge Mennesker istand til at bestaa Examen artium; herved kunde alene den sidste Art af Forberedelser begunstiges, vistnok til liden Baade for Folkets Dannelse. Og det kan ligesaa lidet for den enkelte Lærers som for den enkelte Skoles Autoritet og heldige Virken være ligegyldigt, om Almenheden har Adgang til at lære at kjende, hvorledes hans Arbeide ved en alle omfattende Bedømmelse ved Universitetet er blevet vurdert.

Vi kan saaledes, fra hvilken Side vi end ser Sagen, ikke skjønne andet, end at man ved af unddrage disse Forhold Offentlighedens fulde Lys for en væsentlig Del vil forspilde de gode Følger, som man altid medrette har ventet sig af Examen artiums Afholdelse ved Universitetet.

Man kunde maaske indvende, at hver enkelt Skole dog altid vil have Adgang til i sine aarlige Indbydelsesskrifter eller paa anden Maade at bekjendtgjøre Examensresultaterne for sine Disciples Vedkommende. Men dette er ingenlunde tilstrækkeligt. Dels har nemlig disse Resultater hovedsagelig sin Betydning ved Sammenligningen, dels har man ingen Sikkerhed for, at alle Skoler vil give saadanne Meddelelser, og endelig vil det — især naar der ikke samtidig foreligger officielle Oplysninger — ganske bero paa den enkelte Skole, hvor meget den vil meddele. Ogsaa den tidligere Praxis kunde vistnok i denne Henseende være modtagelig for en Forbedring, om det nemlig blev Sædvane, at Skolernes Meddelelser omfattede alle de Disciple, som havde gennemgaaet deres øverste Klasse. Kun herved fremkommer et korrekt Billede af det virkelige Standpunkt, som naaes i Skolen; af denne Grund har vi ogsaa bestandig i vor Skoles Aarsberetninger troet at burde give en Oversigt over Udfaldet af Ex-

amen artium ogsaa for de af Skolens Disciple, som har fremstillet sig til denne Examen gjennem privat Dimission, uden at imidlertid denne Fremgangsmaade, saavidt vides, hidtil er bleven fulgt af andre Skoler.

Den nye Lov om Examen artium har afskaffet „den hidtil anordnede Dimission“. Af noksom bekjendte Aarsager var det allerede før kommet dertil, at hvem der vilde, kunde fremstille sig til Examen artium, og det forekom ikke lettelig, at nogen maatte holde sig tilbage af Mangel paa Dimissor. Forsaavidt har Lovgivningen kun legaliseret det i Grunden allerede faktisk bestaaende. Derimod formaar vi hverken i Lovens Aand eller Bogstav at se nogen Hindring for, at Skolerne vedbliver som før at anmelde sine Disciple og Universitetet at tage det samme Hensyn som før til disse Anmeldelser. I denne Opfatning bestyrkes vi ogsaa derved, at den formentlig deles af den store Flerhed af Rektorer, som ifjor i Skolernes Navn anmeldte Disciple til Examen artium, ligesom den samme Opfatning ogsaa synes at være gjort gjældende i det Departementsforedrag, som ligger til Grund for det nye Artiumsreglement.

Vi tør vel altsaa haabe, at det høie Departement vil tage sig af den Sag, som vi her har tilladt os at bringe paa Bane. Vistnok er det, som allerede ovenfor antydnet, saa, at Frugterne af en Skoles Virksomhed maa bestaa ogsaa i andre og større Ting end Examensresultater; men disse er dog det nærmest liggende Kjendetegn og tillige det eneste, der med tilnærmelsesvis Sikkerhed kan umiddelbart udledes af Skolens — dens Bestyrelses, Læreres og Disciples — Arbeide; og saasandt det kun kan have en heldig Indflydelse paa vort Lands Skoleforhold, at dette Kjendetegn kan sees og benyttes af hvemsomhelst, saa vil ogsaa nærværende Andragende, der er foranlediget ved den Forandring i den hidtil fulgte Praxis, som ifjor blev iverksat, findes vel grundet.

Kristiania den 7de Februar 1876.

Ærbødigst

J. Aars.

P. Voss.

Sagen blev behandlet i Skoleraadet og under 29de Febr. afgaves følgende Svar:

I Anledning af den gennem det ærede Departement i Skrivelse af 21de d. M. modtagne Forestilling fra Skolebestyrerne Aars og Voss angaaende Dimission til Examen artium skal jeg her ved give mig den Ære at meddele, at Sagen er bleven Skoleraadet forelagt, og fandt man eustemmig at burde udtale sig for, at enten bør Dimission gjenindføres i dens hele tidligere Strenghed eller den nuværende Ordning bibeholdes, i alt Fald indtil man har faaet større Erfaring for, hvad Betydning den kan have navnlig for Skolen og dens Gjerning. Man er viselig ikke blind for Vegten af flere af de i Forestillingen anførte Grunde — de ere imidlertid saa nærliggende, at de maa have fremstillet sig for Enhver ogsaa førend den skede Forandring foretoges — men man antager dog ikke, at Stillingen er saa mislig, at der for Tiden skulde paakræves nogen øjeblikkelig Foranstaltning, især naar den kun vil føre til at fremkalde en lidet tilfredsstillende Mellemting, hvorved det Væsentlige, Dimissionens gavnlige Tilbagevirkning paa Skolen og dens Elever, saavidt skjønnes, dog ikke vil kunne gjenvindes eller opnaaes.

Endelig er denne Sag paany bragt paa Bane gennem nedenstaaende Skrivelse fra Kirke-Departementet af 31te Marts 1877.

Fra

Den Kongelige Norske Regjerings Departement for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

Under 21de Februar f. A. udbad Departementet sig Hr. Rektorens Betænkning over et til Departementet indsendt og i Aftryk til samtlige vedkommende Skoler omsendt Andragende fra Bestyrerne af Aars og Voss's Latin- og Realskole om, at Departementet vilde træffe Forføining til, „at samtlige offentlige og private Skoler for den højere Almendannelse herefter, som tidligere, maa i Skolens Navn anmelde til Examen artium de Disciple, som ansees modne til at underkaste sig denne Examen, og at de fra Universitetet udgaaende Meddelelser om Udfaldet af hvert Aars Examen artium blive saaledes indrettede, at deraf tillige kan sees, hvilke Skoler der have anmeldt Disciple til nævnte Examen og med hvilket Resultat.“

Efter at Departementet havde modtaget de forlangte Erklæringer fra Skolerne, af hvilke et overvejende Antal i alt Væsentligt tiltraadte Andragendet, blev dette, ledsaget af Skolernes Udtalelser, oversendt Collegium academicum til Betænkning, hvilken afgaves under 28de April f. A. og er saalydende:

„Collegiet betragter det som en Selvfølge, at Universitetet efter Dimissions-Systemets Afskaffelse ikke kan vedblive at publicere Udfaldet af Examen artium paa samme Maade, som forhen, eller saaledes, at det for de Candidaters Vedkommende, der ere udgaaede fra Skoler, angives, i hvilken Skole de have modtaget sin Forberedelse til Examen, medmindre ialfald alle de offentlige Skoler med Hensyn til Anmeldelsen følge en ensartet Fremgangsmaade. De fra Skolerne udgaaede Candidater kunne saaledes efter Collegiets Formening ikke i den saakaldte Artiumsliste opføres ordnede efter de Skoler, hvorfra de ere komne til Universitetet, hvis ikke alle Skoler enten i eget Navn anmelde til Examen alle de af deres Elever, som efter fuldstændigt at have gennemgaaet Skolens Kursus, ønske at fremstille sig til Examen artium, eller ogsaa blot anmelde de af disse, som af Skolens Rector og Skoleraad anses for at være modne til at afgaa til Universitetet.

Ved Anmeldelserne til forrige Aars Examen artium havde Skolerne gaaet frem paa høist forskellige Maader. Nogle af dem havde anmeldt Alle, der fra Skolen ønskede at gaa over til Universitetet, andre havde blot anmeldt et Udvalg af dem, atter andre havde ladet samtlige Candidater indgive Anmeldelse i sit eget Navn, ledsaget af de af Reglementet fordrede Vidnesbyrd fra Skolen.

Collegiet indser ikke, at Universitetet under disse Omstændigheder havde nogen anden rimelig Udvei end at bekendtgjøre Examens Udfald som skeet, saaledes at Candidaterne opførtes i alphabetisk Orden uden Oplysning om, af hvem de vare anmeldte.

Saafremt Enhed med Hensyn til Fremgangsmaaden ved Anmeldelserne kan opnaaes, vil Universitetet gjerne indrette Artiumslisten paa den gamle Maade forsaavidt, at de fra Sko-

lerne anmeldte Candidater blive opførte samlede under den Skole, fra hvilken Anmeldelsen er skeet.“

I Anledning af det ovenfor omhandlede Andragende fra Bestyrerne af Aars og Voss's Skole og Collegiets dertil knyttede Udtalelse skal Departementet meddele:

Da det ifølge § 2 i Lov om Examen artium af 17de Juni 1869, sammenholdt med § 2 i Reglement for nævnte Examen af 5te Mai 1875, maa staa Enhver, som ønsker det, frit for at anmelde sig selv til Examen artium, er der formentlig ingen Adgang til at paalægge Skolerne denne Anmeldelse.

Paa den anden Side er der Intet til Hinder for, at Anmeldelse sker gennem vedkommende Skole. Saadan Anmeldelse er i Reglementets § 2, 5 for de offentlige Gymnasiers Vedkommende forudsat.

Det antages endvidere at staa Skolerne frit for at anmelde enten samtlige Elever, der gaa umiddelbart over til Universitetet, og som ikke foretrække at anmelde sig selv, eller kun de Elever, Skolen anser modne.

Da Departementet af flere Grunde og fornemmelig af Hensyn til Fordelingen af Examinatorer og Censorer ved Examen artium maa anse det ønskeligt, at der foreligger Oplysninger om, fra hvilken Skole Examinanderne ere afgaaede til Universitetet, skulde man henstille til Hr. Rektoren at meddele Collegium academicum en Fortegnelse over samtlige de Disciple, der umiddelbart efter fuldstændigt gennemgaaet Gymnasie-Kursus agte at fremstille sig til Examen artium.

Da Departementet antager, at det vil være af Betydning for Skolens Indflydelse over sine Elever, at den i eget Navn anmelder dem, som den anser modne til at underkaste sig Examen artium, skulde Departementet endvidere henstille til Hr. Rektoren i Forbindelse med den omhandlede Fortegnelse at opgive for Collegium academicum, hvem af det hele Antal Skolen anser modne til at underkaste sig Examen artium.

Som det af anførte Skrivelse fra Collegium academicum fremgaar, ville, dersom Ensartethed i Anmeldelsesmaaden opnaaes, Artiums-Listerne blive indrettede paa samme Maade som før.

Christiania den 31te Marts 1877.

J. Holmboe.

N. Hertzberg.

Iaar har samtlige Elever af Skolens 7de Latinklasse selv anmeldt sig til Examen artium efter den gamle Ordning, og der er saaledes ikke udstedt noget Modenhedsvidnesbyrd fra Skolen.

Fagfordeling.

De forskjellige Vakancer i Løbet af Aaret har, som ovenfor paapeget, foranlediget endel Forandringer i den oprindelig bestemte Fagfordeling, der var følgende:

1. Rektor:

Latin i 7de Latinkl.	7	
Latin i 2den Gymn.	6	
	<u> </u>	13 Timer.

2. Overl. Bjørset:

Græsk i 7 Latinkl.	5	
Græsk i 2 Gymn. L.	7	
Græsk i 1 Gymn. L.	7	
Latin i 2 Gymn. L.	4	
	<u> </u>	23 Timer.

3. Overl. Reehorst:

Historie i 7 Latinkl.	2	
Historie i 2 Gymn.	3	
Historie i 1 Gymn.	2	
Historie i 1 Mid. VI.	3	
Historie i Md. V. L.	2	
Historie i Md. IV.	3	
Geografi i 7 Latinkl.	1	
Geografi i Md. VI.	1	
Latin i Md. VI.	7	
	<u> </u>	24 Timer.

4. Overl. Holfeldt:

Latin i 1 Gymn.	11	
Fransk i 7 Latinkl.	2	
Fransk i 2 Gymn.	3	
Fransk i 1 Gymn.	2	
Fransk i Md. VI.	2	
Fransk i Md. V. L.	3	
	<u> </u>	23 Timer.

5. Overlærer Johannessen:

Mathematik i 7 Latinkl.	3	
Mathematik i 2 Gymn.	6	
Mathematik i 1 Gymn.	3	
Mathematik i Md. VI.	6	
Mathematik i Md. V. L.	6	
		24 Timer.

6. Adj. Jordan:

Religion i 7 Latinkl.	3	
Religion i 2 Gymn.	2	
Religion i 1 Gymn.	1	
Skrivning i Md. VI. E.	1	
Skrivning i Md. III. a og b	4	
Skrivning i Md. II. a og b	6	
		17 Timer.

7. Adj. Johnsen:

Norsk i 7 Latinkl.	3	
Norsk i 2 Gymn.	2	
Norsk i 1 Gymn.	4	
Norsk i Md. VI.	3	
Norsk i Md. V. L.	3	
Norsk i Md. IV.	4	
Tydsck i 7 Latinkl.	1	
Tydsck i 2 Gymn.	1	
		21 Timer*).

8. Adj. Sommerfelt:

Tydsck i Md. VI.	3	
Tydsck i Md. V. L.	3	
Latin i Md. V. L.	7	
Latin i Md. IV.	7	
Oldnorsk i 2 Gymn.	2	
Oldnorsk i 1 Gymn. (2det Halvaar)	2	
		24 Timer*).

9. Adj. Nielsen:

Religion i Md. VI.	2
Religion i Md. V. L.	2
Religion i Md. V. E.	2

*) Det bemærkes, at to af de norske Timer i 1. Kl. Latin-Gymn. i 2det Halvaar er anvendt til Oldnorsk, der er læst af Adj. Sommerfelt.

	Religion i Md. IV.	2	
	Religion i Md. III. a	3	
	Norsk i Md. III. a	5	
	Tydsks i Md. III. a	5	
	Fransk i Md. V. E.	3	
		<hr/>	24 Timer.
10.	Adj. Prøys:		
	Norsk i Md. V. E.	3	
	Norsk i Md. III. b	5	
	Norsk i Md. II. a	5	
	Tydsks i Md. III. b	5	
	Tydsks i Md. II. a	5	
	Geografi i Md. IV.	3	
		<hr/>	26 Timer.
11.	Adj. Dr. Crawford:		
	Naturkundskab i 2 Gymn.	5	
	Naturkundskab i Md. VI.	3	
	Naturkundskab i Md. V. L. og E.	6	
	Naturkundskab i Md. IV.	2	
	Naturkundskab i Md. III. a og b	4	
	Naturkundskab i Md. II. a og b	4	
		<hr/>	24 Timer.
12.	Adjunkt Gran:		
	Norsk i Md. II. b	5	
	Historie i Md. II. b	3	
	Geografi i Md. II. b	3	
	Tydsks i Md. II. b	5	
	Regning i Md. II. a og b	8	
		<hr/>	24 Timer.
13.	Adj. Meyer:		
	Engelsk i Md. VI.	5	
	Engelsk i Md. V. E.	6	
	Engelsk i Md. IV.	6	
	Engelsk i 2 Gymn.	3	
	Tydsks i Md. V. E.	3	
	Tydsks i Md. IV.	3	
		<hr/>	26 Timer.
14.	Klasselærer Lange læser alle Fag i 1ste Kl. Md. a.		
15.	Lieutn. Lie:		
	Mathematik i Md. V. E.	6	

Mathematik i Md. IV. 6

Mathematik i Md. III. a og b . . . 12

24 Timer.

16. Stud. Helland:

Geografi i 2 Gymn. 2

Geografi i Md. V. L. og E. 2

Geografi i Md. III. b 3

Geografi i Md. II. a 3

Historie i Md. V. E. 2

Historie i Md. III. b 3

Historie i Md. II. a 3

Religion i Md. III. b 3

Religion i Md. II. a og b 6

27 Timer.

17. Stud. Olsvig:

Norsk i Md. I. b 9 (11)

Regning i Md. I. b 4

Historie i Md. III. a 3

Geografi i Md. III. a 3

19 (21) Tim.

18. Lithograf Bucher:

Tegning i 2 Real-Gymn. 2

” i Md. VI. E. 1

” i Md. V. E. 1

” i Md. IV. E. 1

” i Md. III. a og b 2

” i Md. II. a og b 4

11 Timer.

19. Lieutn. Christie:

Gymnastik i alle Klasser 12 Timer.

20. Sanglærer W. Harloff:

Sang i alle Klasser 12 Timer.

Fagenes Fordeling i de forskjellige Klasser sees af følgende Tabel:

F a g.	Middelskolen.						Gymn. 1.	Gymn. 2.		7 Lat.
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	L.	L.	R.	
Religion	3	3	3	2	2	2	1	1	1	3
Norsk	9-11'6 ¹	5	5	4	3	3	} 4 ²	2	2	3
Oldnorsk									2	2
Tydsk	5	5	5	3	3	3	"		1	1
Latin el.				7	7	7	11	10		7
Engelsk				6	6	5	"		3	
Fransk					3	2	2	2	3	2
Græsk							7	7		5
Historie	3	3	3	3	2	3	2	3	3	2
Geografi	3	3	3	3	1	1			2	1
Naturkundskab.	"	2	2	2	3	3			5	
Mathemat. Fag	4	4	6	6	6	6	3	3	6	3
Tegning	"	} 5	} 3	E 1	E 1	E 1			2	
Skrivning	4							1		
	28	30	30	30	30	30	30	30	30	27

¹ I det sidste Halvaar læses 6 Timer Norsk, 5 Timer Tydsk.

² I Real-Gymnasiet læses 2 Timer Norsk og 2 Timer Oldnorsk hele Aaret; i Latin-Gymnasiet 2 Timer Oldnorsk kun i sidste Halvaar.

Foruden i ovennævnte Fag gives Undervisning i Sang og Gymnastik, der er saaledes fordelt, at hver Klasse har tre hele Timers Undervisning hver Uge.

I Aarets Løb er i Skolens forskjellige Afdelinger i de forskjellige Fag Følgende bleven gennemgaaet.

1890-1891

Middelskolen.

I. Klasse a og b.

Religion. Vogts lille Bibelhistorie og Katekismens 5 Parter uden Luthers Forklaring. Salmer til Høitiderne.

Norsk. a. Læsning: 2den og 3die Afdeling af Jensens Læsebog, med Forbigaaelse af enkelte vanskeligere Stykker. Øvelse i at gjenfortælle. Læst udenad endel Prosa- og Poesistykker. b. Grammatik. Mundtlig indøvet Taledelene og Sætningsdelene dels uden, dels i Forbindelse med Analyse efter Læsebogen. Substantivernes, Adjektivernes,

Verbernes og de personlige Pronomeners Bøining. c. Diktat og Afskrift.

Tydsksk (kun i 2det Halvaar). Af Knudsens Elementær- og Læsebog læst til Side 33.

Historie. Fortællinger af Norges Historie fra de ældste Tider til Kalmarunionen.

Geografi. Jordens Skikkelse, Størrelse og Bevægelse. Cirkler og Zoner, Oversigt over Land og Vand — Alt mundtligt ved Hjælp af Globus og Vægkart. Europas fysiske og politiske Geografi med S. Petersens Jordbeskrivelse som Støtte for Eleverne.

Regning. De fire Regningsarter i ubenævnte hele og decimale Tal med dertil hørende Tabeller. Indøvet Mynt- og Længdemaal samt Hulmaal og Vægt efter det metriske System saavel ved Tavle- som Hovedregning.

Skrivning. De smaa og de store Bogstaver, Sammenskrift.

II. Klasse a.

Religion (3 Timer). Vogts større Bibelhistorie fra Begyndelsen indtil 2den Samuels Bog. Katekismen: Fra Begyndelsen til „Hustavlen“ samt noget af Sententserne.

Norsk (5 Timer). Læsning efter Jensens Læsebog tildels i Forbindelse med mundtlig Gjengivelse af det Læste; Fremsigelse af udenadlærte Stykker. Af Løkkens „kort Omrids“ af Grammatiken det Væsentligste. Skriftlige Øvelser: Diktat med Indøvelse af Interpunktionen.

Tydsksk (5 Timer). Knudsens Elementær- og Læsebog (5te Udg.). Fra Genitiv Pag. 33 til Læsestykkerne Pag. 98. Skriftlige Øvelser.

Historie (3 Timer). Eriksens Norges, Sveriges og Danmarks Historie. Fra Side 60 (Gorm den Gamle) til Enden.

Geografi (3 Timer). I Geelmuydens Geografi for Begyndere læst Europa fra Tydskland indtil Enden.

Naturkundskab (2 Timer). Ved mundtligt Foredrag og Forevisning af Afbildninger er meddelt Eleverne Kjendskab til Menneskets Bygning og fremtrædende Former af Pattedyr. Indsamlede Planter ere foreviste og beskrevne.

Regning (4 Timer). Repetition. Kroghs Lærebog i praktisk

Regning efter det nye Mynt-, Maal- og Vægtsystem: 3die Afsnit, Decimaltal, med Forbigaaelse af de forkortede Metoder for Multiplikation og Division; 5te Afsnit, de benævnte Enheders Inddeling, 1—5; 6te Afsnit, benævnte Enheder af det decimale System, med Forbigaaelse af Opgaverne med almindelig Brøk og i de forkortede Metoder for Multiplikation og Division. 2det Afsnit, ensbenævnte hele Tal, med blandede Opgaver i de 4 Regningsarter med ubenævnte og ensbenævnte hele Tal; 7de Afsnit, benævnte Enheder af det indecimale System; blandede Opgaver i de 4 Regningsarter med benævnte Tal; Anhang, Forvandling af Speciesmynt til Kronemynt og omvendt. Tabel.

II. Klasse b.

- Religion (3 Timer). Vogts større Bibelhistorie fra Begyndelsen indtil 2den Samuels Bog. Katekismen: Fra Begyndelsen til „Hustavlen“ samt noget af Sententserne.
- Norsk. Læsning (Jensens Læsebog), tildels med mundtlig Gjengivelse af det Læste. Fremsigelse af udenadlærte Stykker, især Poesi. Efter Løkkes korte Omrids af Modersmaalets Grammatik, Sætningen og dens Dele, Ordklasserne, Ordenes Former og deres Brug i Sætningen. Hoved- og Bisætninger og deres Forbindelse berørt. Grammatiken indøvet ved Løkkes Exempelsamling og Analyse. Skriftlige Øvelser: Diktat; Gjenfortælling af enkelte Stykker. Regler for Orthografi og Interpunktion.
- Tysk. Knudsens Elementærbog: Repetition. S. 33 (4de Udg.) — 104 med Forbigaaelse af endel Exempler fra Norsk til Tysk. Skriftlige Øvelser: Tabeller og Oversættelse fra Norsk til Tysk af forhen gennemgaaede Stykker.
- Historie. Eriksens Nordens Historie for Middelskolen: S. 60 (Danmark indtil Kalmarunionen) til Enden med Forbigaaelse af Oversigterne.
- Geografi. Geelmuydens Geografi for Begyndere: fra Tyskland til Australien.
- Naturkundskab (2 Timer). Ved mundtligt Foredrag og Forevisning af Afbildninger er meddelt Eleverne Kjend-

skab til Menneskets Bygning og fremtrædende Former af Pattedyr. Indsamlede Planter ere foreviste og beskrevne. **Regning** (4 Timer). Repetition. Kroghs Lærebog i praktisk Regning efter det nye Mynt-, Maal- og Vægtsystem: 3die Afsnit, Decimaltal, med Forbigaaelse af de forkortede Methoder for Multiplikation og Division; 5te Afsnit, de benævnte Enheders Inddeling, 1—5; 6te Afsnit, benævnte Enheder af det decimale System, med Forbigaaelse af Opgaverne med almindelig Brøk og i de forkortede Methoder for Multiplikation og Division. 2den Afsnit, ensbenævnte hele Tal, med blandede Opgaver i de 4 Regningsarter med ubenævnte og ensbenævnte hele Tal; 7de Afsnit, benævnte Enheder af det indecimale System; blandede Opgaver i de 4 Regningsarter med benævnte Tal; Anhang, Forvandling af Speciesmynt til Kronemynt og omvendt. Tabel.

III. Klasse a.

Religion (3 Timer). Vogts større Bibelhistorie, det gamle Testament fra § 65 (Samuels 1ste Bog) indtil § 141 med Forbigaaelse af § 138. De 4 første Parter af Katekismen dertil knyttet Gjennemgaaelse af Sententserne. Nogle Salmer lærte udenad.

Norsk (5 Timer). Læsning og Analyse i Jensens Læsebog. Løkkes Omrids af Grammatiken læst og repeteret. Diktat med fortsat Indøvelse af Interpunktionen, og i andet Halvaar skriftlig Gjengivelse af en kortere Fortælling; Deklamation hver anden Uge.

Tysk (5 Timer). Knudsens tyske Læsebog, læst og repeteret fra „de paapegende Pronomener“ til og med „Der geheilte Patient“ med Forbigaaelse af Digtene og Læsestykkerne 1—13. Bogens grammatiske Regler repeterede i Sammenhæng. I sidste Halvaar 1 Time ugentlig Stiløvelser paa Skolen efter forudgaaen Forberedelse hjemme.

Historie (3 Timer). I Nissens og Daaes Lærebog læst og repeteret Oldtidens Historie. Historiske Tabeller udarbejdede af Eleverne.

Geografi (3 Timer). Af Geelmuydens Geografi for Middel-skolen, læst og repeteret den fysiske Geografi.

- Naturkundskab (2 Timer). Af Sørensens Lærebog i Dyre-
rigets Naturhistorie er læst og repeteret til Fuglene. Ved
Forevisning og Beskrivelse af indsamlede Planter have
Eleverne erholdt Kjendskab til enkelte naturlige Plante-
familier saavel som til det Linnéiske System.
- Regning (4 Timer). De 4 Regningsarter med almindelig
Brøk og Decimalbrøk, hvorunder Indsættelse af Talvær-
dier i Bogstavudtryk. Reguladetri, Kjederegelen og lidt
Procentregning. Den nye Vægt-, Krone- og Metersystem.
Hovedregning ved Siden af Tavlerregning.
- Geometrisk Tegning (2 Timer). Eleverne have med Blyant
udført lettere geometriske Konstruktioner, en kortfattet
Ledetraad er givet med Hensyn til den rette Linie og
dens Deling, Cirkelen, Vinkler, Triangler, Parallelogramer
og andre retliniede Figurer.

III. Klasse b.

- Religion (3 Timer). Vogts større Bibelhistorie: fra Ruths
Bog og til § 130. Det meste af Katekismen.
- Norsk (5 Timer). Læsning og Analyse i Jensens Læsebog.
Løkkes Omrids af Grammatiken læst og repeteret. Diktat
med fortsat indøvelse af Interpunktionen. Stile af for-
tællende Indhold i Regelen hver tredie Uge. Deklamation.
- Tydsk (5 Timer). Knudsens tydske Læsebog (5te Udg). Fra
„ægte og uægte sammensatte Verber“ (Pag. 91) til „Das
Handelshaus Gruit“ (Pag. 163). I andet Halvaar Stil-
øvelser.
- Historie (3 Timer). Af Nissens og Daaes Lærebog læst og
repeteret Oldtidens Historie.
- Geografi (3 Timer). Af Geelmuydens Geografi for Middel-
skolen, læst og repeteret den fysiske Geografi.
- Naturkundskab (2 Timer). Af Sørensens Lærebog i Dyre-
rigets Naturhistorie er læst og repeteret til Fuglene. Ved
Forevisning og Beskrivelse af indsamlede Planter have
Eleverne erholdt Kjendskab til enkelte naturlige Plante-
familier saavel som til det Linnéiske System.
- Regning (4 Timer). De 4 Regningsarter med almindelig
Brøk og Decimalbrøk, hvorunder Indsættelse af Talvær-
dier i Bogstavudtryk. Reguladetri, Kjederegelen og lidt

Procentregning. Den nye Vægt-, Krone- og Metersystem. Hovedregning ved Siden af Tavleregning.

Geometrisk Tegning (2 Timer). Eleverne have med Blyant udført lettere geometriske Konstruktioner, en kortfattet Ledetraad er givet med Hensyn til den rette Linie og dens Deling, Cirkelen, Vinkler, Triangler, Parallelogramer og andre retliniede Figurer.

IV. Klasse.

Religion (2 Timer). Af Vogts større Bibelhistorie fra Pag. 173 til „Langfredag“ Pag. 237. Af Pontoppidans Forklaring Indledningen til Budene, samt nogle Salmer.

Norsk (4 Timer). Eriksens og Paulsens Læsebog 3die Del. Løkkes større Grammatik: Om Adverbier, Præpositioner og Konjunktioner. Om Sætningen og dens Dele (§ 104—124). Om Infinitiv, Particip, den passive Form. — Om Sideordning og Underordning (§ 171—181). Om Skilletegnene. Stile hovedsagelig af fortællende og beskrivende Indhold, Breve og Diktat. Læsning med Analyse og Deklamationsøvelse.

Tydsck (3 Timer). Læst fra Begyndelsen til Side 57 af Løkkes tydske Læsestykker, i Forbindelse med Analyse. Formlæren efter Løkkes Grammatik i det Omfang, hvori den er fremstillet i Forfatterens „Kortfattet tydsck Grammatik“. Af og til en Stil hjemme, derhos i sidste Halvaar hver Uge 1 Time til Stiløvelser paa Skolen, dels mundtlige, dels skriftlige.

Latin (7 Timer). P. Voss's Lærebog i Latin for Begyndere er gennemgaaet det Væsentligste. Anekdoterne og 4 Kapitler af Miltiades ere ogsaa tilbageoversatte. Skriftlige Øvelser 1 Time ugentlig paa Skolen; i sidste Halvaar tillige 1 Hjemmestil ugentlig.

Engelsk (6 Timer). 150 Sider af Hals's Læsebog. Heraf er tillige retroverteret omtrent Halvparten. Det Vigtigste af det grammatiske Afsnit i Læsebogen er gennemgaaet. Skriftlige Øvelser 1 Gang hver Uge.

Historie (3 Timer). I Nissens og Daaes Lærebog i Verdenshistorie læst og repeteret Middelalderens Historie.

- Geografi (3 Timer). Læst i Geelmuydens Lærehog for Mid-
delskolen fra „Danmark“ til „Asien“.
- Naturkundskab (2 Timer). I Zoologi efter Sørensens Lære-
bog er gennemgaaet Fugle, Krybdyr, Padder og Fiske.
Indsamlede Planter ere beskrevne og bestemte; de vig-
tigste naturlige Plantefamilier gennemgaaede.
- Arithmetik (4 Timer). Bonnevis Lærebog 1ste og 2den
Bog, læst og repeteret. Praktiske Opgaver i Hjemmet og
paa Skolen.
- Geometri (2 Timer). 1ste Halvaar: Konstruktioner med
Tusk efter Bonnevis Lærebog — 2det Halvaar: Efter
Bonnevis Lærebog fra Begyndelsen indtil § 90, læst og
repeteret.

V. Klasse E.

- Religion (2 Timer). Vogts større Bibelhistorie: Pag. 230—
306. Pontoppidans Forklaring fra 2den Tavle i 1ste Part
(Pag. 19) til 5te Part med Forbigaaelse af 2den og endel
af 3die Artikel, der var læst i 4de Klasse.
- Norsk (3 Timer). Løkkes Grammatik fra Syntaxen til En-
den; Diktat første Halvaar 1 Gang om Ugen; Stile af let
ræsonnerende og beskrivende Indhold hver 3die Uge.
Læst udvalgte Stykker af Eriksens og Paulsens Læsebog
samt de Oplysninger om Forfatterne, som findes i samme.
- Tydsksk (3 Timer). Løkkes Læsebog, 1ste Afdeling, Pag. 59
— 77, 88—94, 120—130 og 153—192 oversat og analy-
seret. Af Løkkes Grammatik gennemgaaet det Vigtigste
saavel af Syntaxen som Formlæren. Skriftlige Arbejder
hjemme og paa Skolen.
- Engelsk (6 Timer). Det fra 4de Klasse Resterende af Hals's
Læsebog omtrent 39 Sider. 125 Sider af Autenrieths
engl. Reader. Formlæren repeteret og Syntaxen gennem-
gaaet i Forbindelse med skriftlige Øvelser engang om
Ugen efter Løkkes Stiløvelser.
- Fransk (3 Timer). Gjertsens Læsebog indtil Side 34. Det
Væsentligste af Formlæren efter Sick.
- Historie (2 Timer). I Nissens og Daaes Lærebog i Verdens-

historien fra Frederik Wilhelm den 1ste til Enden § 136 —§ 176.

Geografi (1 Timer). Efter Geelmuydens Lærebog for Middelskolen, Side 15—27 og 105—140. „Fysisk Geografi“ Oversigt over Verdensdelenes orografiske og hydrografiske Forhold samt Luftkredsen og dens Indflydelse paa Jorden — Kongeriget Norge samt Asia.

Naturkundskab (3 Timer). Fysik: Christies Lærebog er læst og repeteret fra Begyndelsen til „Ligevægt og Bevægelse“; de vigtigste Sten- og Bjergarter ere foreviste og beskrevne.

Arithmetik (3 Timer). Af Bonnevis Lærebog: 2den og 3die Bog samt af 4de Bog om Potentser og Rodstørrelser. Praktiske Opgaver.

Geometri (3 Timer). Bonnevis Lærebog: fra § 99 i 1ste Bog, desuden 2den, 3die og 4de Bog. Praktiske Konstruktioner og Beregninger.

V. Klasse L.

Religion (2 Timer). Af Vogts større Bibelhistorie fra „Skjærtorsdag“ Pag. 230 til „Paulus's Breve“ Pag. 280, samt endel af Brevene indtil „Det hellige Land“ Pag. 306. Af Forklaringen: fra 2den Tavle til 2den Artikel, samt af 3die Artikel enkelte Spørgsmaal indtil No. 399 og derfra i Sammenhæng til 1ste Bøn.

Norsk (3 Timer). Eriksens og Paulsens Læsebog 3die Del med sammes Oplysninger om Forfatterne, tildels udvidede med literaturhistoriske Notitser. Om den bundne Stil. Stile og Deklamation.

Tydsk (3 Timer). Af Løkkes Læsebog 88 Sider. Formlæren gennemgaaet og repeteret. 1 Hjemmestil og i Regelen 1 paa Skolen om Ugen.

Latin (7 Timer). 9 Feltherrer af Cornel; 1ste og 2den Bog af Cæsar gennemgaaede og repeterede. Formlæren efter Schreiner gennemgaaet og repeteret. 1 Hjemmestil og 1 Extemporalstil om Ugen.

Fransk (3 Timer). Gjertsens Læsebog fra Begyndelsen til

„la cigale & la fourmi“ (Pag. 29). Af Sicks Grammatik læst Formlæren og indøvet de vigtigste Regler af Syntaxen.

Historie (2 Timer). Nissens og Daaes Lærebog: læst og repeteret den nyere Historie.

Geografi (1 Time) Efer Geelmuydens Lærebog for Middel-skolen, Side 15—27 og 105—140. „Fysisk Geografi“ Oversigt over Verdensdelenes orografiske og hydrogra-fiske Forhold samt Luftkredsen og dens Indflydelse paa Jorden — Kongeriget Norge samt Asia.

Naturkundskab (3 Timer). Fysik: Christies Lærebog er læst og repeteret fra Begyndelsen til „Ligevægt og Be-vægelse“; de vigtigste Sten- og Bjergarter ere foreviste og beskrevne.

Arithmetik (3 Timer). Efter Bonnevis Lærebog er læst og repeteret fra 2den Bog til Læren om Logarithmer. Opgaver.

Geometri (3 Timer). Efter Bonnevis Lærebog er fra „Fir-kanter med parallelle Sider“ (§ 99) læst og repeteret indtil 5te Bog. Opgaver.

VI Klasse.

Religion (2 Timer). Pontoppidans Forklaring; den hele Lærebog er repeteret. En kort Oversigt over Kirkeaaet. Vogts større Bibelhistorie fra Begyndelsen til Side 280.

Norsk (3 Timer). Eriksens og Paulsens „Norsk Læsebog“, 3die Del med dertil hørende Oplysninger om Forfatterne, hvortil er føiet dels mundtlig, dels efter Diktat, en kort Oversigt og Karakteristik af de vigtigere Literaturepoker. Oversigt over Skriftarterne og Versebygningen; Deklama-tion og Stile.

Tydsks (3 Timer). Løkkes Læsebog 2 Afd. omtrent 70 Sider. Schillers Wilhelm Tell. Dels mundtlig dels skriftlig Ex-temporaloversættelse af ulæste Stykker fra Norsk til Tydsks. Undertiden ogsaa fra Tydsks til Norsk efter Autenrieths Læsebog. Af Løkkes Grammatik er foruden Repetition af Formlæren de vigtigste Dele af Syntaxen gennem-gaaede og repeterede. En Hjemmestil hver Uge.

Latin (7 Timer). 36 af Phædrus's Fabler, Ciceros 1ste og 3die catilinariske Tale, — Repetition til Afgangsexamen, — i Schreiners Grammatik læst og repeteret fra Begyndelsen til Cap. IV. Henvisninger. 1 Hjemme — og 1 extemporal Stil hver Uge.

Engelsk (5 Timer). Omtrent 80 Sider af Autenrieths Læsebog, 9 Tales af Dickens's Sketches (136 Sider). Grammatiken er repeteret. 1 Hjemmestil ugentlig. Til Stiløvelser er benyttet de af en Lærerinde ved Nissens Pige-skole udgivne. Skriftlige Øvelser paa Skolen hver Uge.

Fransk (2 Timer). Fra Pag. 22—69 af Gjertsens franske Læsebog, med stadig Henvisning til de vigtigste Regler af Syntaxen efter Ingerslevs Grammatik.

Historie (3 Timer). Repeteret Nissens Verdenshistorie og Eriksens Nordens Historie, fra „Danmark indtil Calmar-Unionen.“

Geografi (1 Time). Læst af Geelmuydens Geografi for Middelskolen fra Rusland Pag. 267 og ud; derpaa repeteret det Hele.

Naturkundskab (3 Timer). Fysik efter Christies Lærebog: det i det foregaaende Aar læste er repeteret. Sørensens Botanik og Zoologi repeterede. Mineralogi efter Høiers Lærebog læst og repeteret.

Arithmetik (3 Timer). Efter Bonnevis Lærebog er læst og repeteret fra Logarithmer og ud. Den hele Arithmetik repeteret. Opgaver.

Geometri (3 Timer). Efter Bonnevis Lærebog er læst og repeteret fra 5te Bog til Slutningen og det Hele repeteret.

I Tegning er i Middelskolens 2den Klasse begyndt med Streger og disses Inddeling og Anvendelse i Figurer, hvormed er fortsat i 3die Klasse efter Vægtavler eller Optegning af Læreren. I 4de Klasse er paabegyndt, efter Forlæggerblade, Grundformer af Ornamentter og Arabesker, samt Perspektivtegning efter Klodser, hvormed er fortsat i 5te Kl. og 6te Kl. Desuden Tegning af Ornamentter efter Naturen i Kontur.

Gymnasiet.

1ste Latinklasse.

- Religion (1 Time). Af Nissens Kirkehistorie læst og repeteret fra Begyndelsen til Reformationens Udbredelse § 48, hvorhos er givet en Oversigt af Johannes's Evangelium i Oversættelse.
- Norsk (1ste Halvaar 4 Timer; 2det Halvaar 2 Timer). Lassens Læsebog. Lassens Oversigt over Literaturen. Stile af let ræsonnerende Indhold, i Regelen knyttet til en Fortælling.
- Oldnorsk (2 Timer ugentl. sidste Halvaar). Nygaards lille Læsebog gjennemlæst. Af Udvalg af norrøn Literatur 15 à 20 Sider.
- Latin (11 Timer). Sallusts Catilina, Ciceros Cato major, 2den catilinariske Tale samt Talen pro Sexto Roscio. 1200 Vers af Ovids Metamorphoses. Tregders Mythologi gennemgaaet samt udvalgte Stykker af sammes Literaturhistorie og af Thomsens Antikviteter. — 1 Time ugentlig latinsk Grammatik. 1 Hjemmeoversættelse eller Hjemmestil om Ugen; 1 extemporal skriftlig Oversættelse hveranden Uge. 1 Time kursorisk Læsning (Cæsar). Af Schreiners Grammatik læst Syntaxen.
- Græsk (7 Timer) 4de Bog af Anabasis samt 10de Bog af Homers Odysse med Paapegning af de vigtigste syntaktiske Regler og dialektiske Egenheder under Læsningen. Formlæren efter Schou-Brun — den attiske Dialekt.
- Fransk (2 Timer). Gjertsens Læsebog fra anden Afdeling til Pag. 116 med Henvisninger til Syntaxen efter Ingersleys Grammatik. Leilighedsvis ogsaa Øvelse i kursorisk Oversættelse.
- Historie (2 Timer). L. Kr. Daas Lærebog i den gamle Historie læst og repeteret.
- Mathematik (3 Timer). Arithmetik: Brochs Lærebog, fra Begyndelsen til § 75 læst og repeteret. Opgaver. Trigonometri: Guldbergs Lærebog indtil § 8 læst og repeteret. Opgaver.

2den Latin- og Realklasse.*)

Religion. (L. 1 Time). I Kirkehistorie fra Schweitzer-
reformationen indtil Enden, dernæst repeteret fra Be-
gyndelsen til den lutherske Reformation, § 35. I det
græske Testament læst de 11 første Kapitler af Johan-
nes's Evangelium.

(R. 1 Time). I Kirkehistorie det samme som i Latin-
afdelingen. Af det nye Testament i Oversættelse Matthæi
Evangelium fra 17de Kapitel indtil Enden, hvorved er
benyttet Coucherons Forklaring.

Norsk. (2 Timer). Lassens Læsebog; Aladdin, St. Hans-
Aftens-Spil. Lassens Oversigt over Norges og Danmarks
poetiske Literatur gennemgaaet til Oehlenschlägers Tid.
Stile af lettere ræsonnerende Indhold, i Regelen to om
Maanedes.

Oldnorsk. (2 Timer). Omtrent 120 Sider af Nygaards
Læsebog. Formlæren gennemgaaet med Forbigaaelse af
det mindre sædvanlige.

Latin. (10 Timer). 1ste og 2den Bog af Livius samt 1ste
og 2den Bog af Ænciden. 1 Time kursorisk Læsning
(Livius). Ugentlig 1 Hjemmeoversættelse og i 1ste Halv-
aar 1 Extemporalstil og 2det Halvaar 1 Extemporalover-
sættelse. — Af Schreiners Grammatik: Syntaxen fra Kap.
7 til Enden, og repeteret fra Begyndelsen til Ablativ i
Syntaxen.

Græsk. (7 Timer). Homers Odysse 4de, 8de og 9de Bog.
Herodot 7de Bog fra Kap. 110 til Enden; samt Platos
Apologi.

Fransk. (L & R 2 Timer). Af Aalholms Læsebog omtrent
75 Blade. Leilighedsvis kursorisk Læsning efter samme
Bog. Ingerslevs Grammatik benyttet til Indøvelse af det
Vigtigste af Syntaxen.

(R. 1 Time). Skriftlige Arbejder, afvekslende Extem-
poraloversættelser fra Fransk til Norsk og omvendt. I
sidste Halvaar hver fjortende Dag 1 Diktat og 1 Stil.

*) har af samme Grund som forrige Aar 1ste Kl. havt fælles
Undervisning i Norsk, Historie og tildels i Fransk og Mathematik.

- Engelsk. (R. 3 Timer). Af Løkkes „Engelske Forfattere i Udvalg“ er læst og gennemgaaet Sheridans „The School for Scandal“ og Shakespeares „The Merchant of Venice.“ Derefter Dickens's „The Cricket on the hearth.“ 1 Time ugentlig skriftlige Arbejder, Stile, grammatiske Opgaver.
- Tydsck. (R. 1 Time). Minna von Barnheim. Delvis Repetition af Syntaxen. 1 Stil ugentlig. Mundtlig Extemporaloversættelse fra Norsk til Tydsck.
- Historie. (3 Timer). Nordens Historie efter Eriksens Historie for Middelskolen og Frankrigs Historie til den franske Revolution.
- Geografi. (R. 1 Time). Fysisk Geografi efter Geelmuydens Lærebog, samt Europas Statsforfatninger væsentlig efter Diktat.
- Naturkundskab. (R. 5 Timer). I Zoologi er læst og repeteret det væsentligste af Lützens store Lærebog. I Botanik er Sørensens Planterigets Naturhistorie læst og repeteret, og i Mineralogi første Del af Kjerulfs „Stenriget og Fjeldlæren.“ Af Hjortdahls Kemi er læst de 5 første Stykker.
- Mathematik. (L & R 3 Timer). Arithmetik: O. J. Brochs Lærebog fra 3die til 6te Bog. Repeteret fra 2den Bog. Opgaver. — Trigonometri: Guldbergs Lærebog fra § 8 til Slutningen; det Hele repeteret.
- (R. 3 Timer). Geometri: Brochs Lærebog 8de og 9de Bog, samt Repetition af hele Lærebogen. Opgaver. — Stereometri: Guldbergs Lærebog, fra Pyramider til Omdreiningslegemer. Repeteret forfra. Opgaver.
- Tegning. (R. 2 Timer). Tegning efter Naturen (anvendt Perspektivtegning) Ornamenters Skygning i Maner (farvet Kridt) Stub. Kul.

7de Latinklasse.

- Latin. (7 Timer). Horats's Oder 1ste Bog og nogle af 2den Bog, samt Brevet til Julius Florus (1,3) og Brevet til Pisonerne. Ciceros Lælius samt Tacitus's Agricola. I første Halvaar 1 Time extemporal mundtlig Oversættelse (Livius). 1 Hjemmeoversættelse ugentlig efter Henrich-

sens Opgaver og i sidste Halvaar ugentlig 1 extemporal Oversættelse skriftlig paa Skolen samt desuden kursorisk gennemgaaet væsentlige Dele af Antikviteterne, Literaturhistorien og Metriken. Repetition.

Græsk. (5 Timer). Sophokles's Ajas. — Demosthenes's 1ste philippiske Tale. Repetition.

Norsk. (3 Timer). Lassens Læsebog 2den Udg. væsentlig efter Samme: Oversigt over Danmarks og Norges Literatur. En kort Oversigt over det dansk-norske Sprogs Historie (dikteret). Desuden gennemgaaet af Ibsen: Brand; af Pall.-Müller: Adam Homo. Følgende Opgaver ere blevne behandlede: 1. Naturmodsatningen mellem det vestenfjeldske og østenfjeldske Norge og den deraf betingede Forskjel i Livsvilkaarene. 2. I hvilken Betydning kan Mennesket kaldes Jordens Herre? 3. Karakteristik af Peter Czar og hans Reformere. 4. Hvorvidt er det sandt, som Ordsproget siger, at man maa tude med de Ulve, man er iblandt? 5. Om Naturlærens Vigtighed for det intellektuelle og praktiske Liv. 6. Haab og Erindring, Hovedkilder til Glæde for Mennesket. 7. Om Betydningen af en national Scene. 8. Klosterne's Indflydelse paa Middelalderens Literatur og Aandsdannelse. 9. Om Selvfornægtelse. 10. Letsindigheden i dens Yttringer og Følger. 11. Aarsagerne til Karthagos Forfald og endelige Undergang. 12. Om Folkefesters Oprindelse og Betydning. 13. For hvilke Farer udsætter Mennesket sig ved en ensidig og ubetænksom Hengivelse i Fantasiens Magt. 14. Er Løgn nogensinde tilladelig? 15. Hvilke ydre Omstændigheder befordrede i fortrinlig Grad Grækernes Aandsdannelse? 16. Per ardua ad astra. 17. Begrænsning er Styrke. — I sidste Fjerdingaar af og til Prøvestile, skrevne i Timen.

Tydsck. (1 Time). Lessings Minna von Barnheim. I sidste Halvaar mundtlig Extemporaloversættelse fra Norsk til Tydsck. Delvis Repetition af Syntaxen.

Fransk. (2 Timer). Af Sicks franske Læsebog 3die Afd. udvalgte Stykker. Ingerslevs Grammatik, Formlæren og

Syntaxen delvis repeteret. I sidste Halvaar kursorisk Læsning i Læsebogen.

Religion. (3 Timer). Repeteret hele Kurtz's Bibelhistorie; det Væsentlige af Kurtz's Lærebog, hele Nissens Kirkehistorie samt Johannes's Evangelium i Grundsproget, hvorved tildels er benyttet Vogts Forklaring.

Historie. (2 Timer). Daas Lærebog: Fra de skandinaviske Rigers Historie efter 1660 indtil den franske Revolution. Fra den franske Revolution til vore Dage efter Nissens Verdenshistorie, hvorhos hele Historien repeteret.

Geografi. (1 Time). Amerika og Australien, samt Repetition af hele Geografien efter Geelmuydens Haandbog.

Mathematik. (3 Timer). Arithmetik: Brochs Lærebog repeteret.

Geometri: Brochs Lærebog repeteret.

Engelsk. (2 Timer). Af Herrigs The British classical authors c. 40 Sider. Af Grüners engelske Lærebog for Begyndere fra 17—40 Time. Løkkes Grammatik repeteret. Af og til Extemporaløvelser.

Med 7de Klasses Elever er desuden i det sidste Halvaar repeteret hvad der i de forskjellige Discipliner og Fag udfordres til *Examen artium*.

Til Skoleraadets Erklæring har foruden Spørgsmaalet om Dimissionen, der ovenfor er berørt, ogsaa været forelagt et Forslag til Afskaffelse af store Begyndelsesbogstaver i Substantiver.

Under 10de April modtoges nemlig følgende Rundskrivelse fra Kirke-Departementet af 5te s. M.:

Man skal herved udbede sig Hr. Rektorens Erklæring over et af Skolebestyrer Aars og Lærerne Eriksen og Paulsen som Udgivere af en norsk Læsebog fremsat Spørgsmaal om, hvorvidt det ansees ønskeligt, at man nu gennemfører en Reform i Retskrivningen, som formenes i den senere Tid at have vundet mere almindelig Tilslutning i vort Land, nemlig Afskaffelsen af de store Begyndelsesbogstaver i alle Ord, som ikke ere Egennavne. Departementet har indhentet Erklæring

i Sagen fra det historisk-philosophiske Fakultet, af hvilken Erklæring Aftryk medfølger.

Christiania den 5te April 1877.

J. Holmboe.

N. Hertzberg.

**Erklæring fra det historisk-philosophiske Facultet
af 9de Marts 1877.**

Collegiet har i Skrivelse af 28de f. M. forlangt Facultetets Erklæring i Anledning af en gjennem det Kgl. Kirke-department hertil oversendt Forestilling fra Skolebestyrer Aars med flere om Samtykke til, at de offentlige Skoler, som maatte ønske det, kunne optage den Forandring i den hidtil sædvanlige Retskrivning, at store Begyndelsesbogstaver afskaffes i alle Ord, som ikke ere Egennavne.

Ved Sagens Behandling i Facultetet blev, efterat et Forslag af Prof. Schjøtt om at svare med Henvisning til Facultetets Udtalelse om Retskrivningen i Artiumsarbejderne af 26de April 1876, hvoraf Afskrift vedlægges, var forkastet med 7 Stemmer mod 6, — efter Forslag af Prof. L. Kr. Daa besluttet at anbefale Tilstedelsen af den i Departementets Skrivelse omhandlede Forandring i Retskrivningen.

En Minoritet af 6 Medlemmer voterede for at fraraade Forandringen, idet den gik ud fra det Princip, at Skolen i Retskrivningsspørgsmaal bør indtage et konservativt Standpunkt, og ikke antog, at den her omhandlede Forandring endnu er bleven almindelig i Skrift og Tryk.

**Erklæring fra det historisk-philosophiske Facultet
af 26de April 1876.**

Ved at tilbagesende den fra Molde Skole gjennem det Kgl. Kirke-Departement indkomne Forespørgsel betræffende Retskrivningen (sc.: „navnlig hvad angaar Brugen af store Begyndelsesbogstaver og af Verbets Enkelttalsformer efter Flertalssubjekter“), finder Facultetet at kunne indskrænke sig til at oplyse, at der allerede i lang Tid ved Fastsættelsen af

Charakteren for de skriftlige Arbeider ved Examen artium ikke har været taget Hensyn til de i den nævnte Forespørgsel omtalte Afgivelser fra den almindelige Skrivemaade, forudsat, at de consequent gennemføres.

Herpaa afgav Skoleraadet under 26de April følgende Erklæring:

Under 2den Marts 1867 fremsendtes et Forslag af Prof. Broch og L. K. Daa om Indførelse af latinsk Skrift og smaa Begyndelsesbogstaver i Substantiver. Forslaget sluttede saaledes: „Vi anse disse tvende Reformers saaledes sammenhørende, at vi maa anse det mindre heldigt om det offentlige vilde indskrænke sin Foranstaltning til den ene af dem. Vi vilde heller foretrække, at begge bleve udsatte, indtil Overbevisningen var modnet til at gjøre det hele Skridt paa engang saaledes, at fuld Overensstemmelse med de store Kultursprog kunde opnaaes“.

Denne Opfatning af Sagen, der forøvrigt ikke forekommer os at være af stor Betydning for Undervisningen, finde vi fremdeles, man bør fastholde. Da den her opstillede Forudsætning for Reformens Gjennemførelse vel endnu ikke kan siges at være tilstede, ere vi mest tilbøielige til at slutte os til den af Minoriteten i det hist.-phil. Fakultet udtalte Anskuelse, men kunne dog ikke udtale os imod Tilladelse til Reformens Gjennemførelse i de Skoler, der ønske den, aldenstund at Fakultetet selv har erklæret, at der ved Examen artium ikke tages Hensyn til den her omhandlede Afgivelse fra den almindelige Skrivemaade, forudsat at den konsekvent gennemføres.

Paa Medlæreres og egne Vegne tillader jeg mig herved at indbyde Disciplenes Forældre og Foresatte samt enhver Anden, der interesserer sig for Undervisningen, til at overvære den offentlige Examen, der afholdes i den Orden, som hosføiede Tabel udviser.

Bergens Kathedralskole i Juni 1877.

Henrichsen.

Tabel,

hvorefter

den offentlige Examen ved Bergens Kathedralskole afholdes i 1877.

Onsdag den 27de Juni.

Formiddag.

Eftermiddag.

7de Klasse	Latin	Rektor i No. 5.
2 G	—	Mathematik Johannessen i No. 13.
1 G	—	Religion Jordan i No. 7.
VI L a	—	Latin Reehorst i No. 12. Censor Bjørset.
V L	—	Fransk Lehmann i No. 10.
V E	—	Fransk Nielsen i No. 11.
IV L	—	Norsk Johnsen i No. 8.
III A	—	Regning Lie i No. 9 (Kl. 8).
III B	—	Religion Helland i No. 4.
II A	—	Naturkundskab Crawford i No. 1.
II B	—	Geografi Gran i No. 6.
I A a	—	Tydsk Lange i No. 3.
I B a	—	Tydsk Olsvig i No. 2.

Thorsdag den 28de Juni.

2 R G Kl.	Naturvidenskab	Crawford i No. 1.
VI L b	—	Latin Reehorst i No. 12. Censor Bjørset.
VI E	—	Engelsk Meyer i No. 13. Censor Sommerfelt.
V L	—	Norsk Johnsen i No. 10.
V E	—	Norsk Mehn i No. 11.
IV E	—	Religion Nielsen i No. 8.
II A	—	Historie Helland i No. 2.
II B	—	Norsk Gran i No. 6.
I A b	—	Tydsk Lange i No. 3.
I B b	—	Tydsk Olsvig i No. 4.

Fredag den 29de Juni.

7de Klasse	Mathematik	Johannessen i No. 5.
2 L G	—	Latin Rektor i No. 13.
1 G	—	Latin Lehmann i No. 7.
VI a	—	Norsk Johnsen i No. 12. Censor Jordan.
V L	—	Latin Sommerfelt i No. 10.
V E a	—	Engelsk Meyer i No. 11.
IV L	—	Historie Reehorst i No. 8.
III A a	—	Religion Nielsen i No. 9.

- III B — Regning Lie i No. 4 (Kl. 8).
- II A a — Regning Gran i No. 2.
- II B — Naturkundskab Crawford i No. 1.
- I A a — Norsk Lange i No. 3.
- I B a — Norsk Olsvig i No. 6.

Løvedag den 30te Juni.

- 7de Klasse Engelsk Meyer i No. 5.
- 2 R G — Engelsk Meyer i No. 5.
- VI a — Hist. og Geogr. Reehorst i No. 12.
Censor Gran.
- VI b — Norsk Johnsen i No. 13.
Censor Jordan.
- V L a — Matematik Johannessen i No. 10.
- V E — Arithmetik Lie i No. 11 (Kl. 8).
- ~~IV L — Latin Sommerfelt i No. 8.~~
- IV E — Naturkundskab Crawford i No. 1.
- III A b — Religion Nielsen i No. 9.
- III B — Geografi Helland i No. 4.
- II A — Norsk Mehn i No. 2.
- I a — Hist. og Geogr. Lange i No. 3.

Mandag den 2den Juli.

- 7de Klasse Hist. og Geogr. Reehorst i No. 5.
- 2 L G — Græsk Bjørset i No. 13.
- 2 R G — Geografi Helland i No. 4.
- 1 L G — Oldnorsk Sommerfelt i No. 7.
- VI b — Matematik Johannessen i No. 12.
Censor Lie.
- V L — Religion Nielsen i No. 10.
- V E b — Engelsk Meyer i No. 11.
- IV L — Naturkundskab Crawford i No. 1.
- IV E — " Geografi Mehn i No. 8.
- III A a — Hist. og Geogr. Olsvig i No. 6.
- II A b — Regning Gran i No. 2.
- I b — Hist. og Geogr. Lange i No. 3.

Tirsdag den 3die Juli.

Formiddag.

Eftermiddag.

- 7de Klasse. Fransk Lehmann i No. 5.
VI a — Religion Nielsen i No. 12.
Censor Jordan.
VI b — Hist. og Geogr. Reehorst i No. 13.
Censor Gran.
V L — Tydsk Sommerfelt i No. 10.
V E a — Tydsk Meyer i No. 11.
IV E — Geometri Lie i No. 8 (Kl. 8).
III B — Naturkundskab Crawford i No. 1.
II B — Religion Helland i No. 6.
I c — Hist. og Geogr. Lange i No. 3.

Onsdag den 4de Juli.

- 2 G Klasse Fransk Lehmann i No. 13.
1 G — Græsk Bjørset i No. 7.
VI a — Tydsk Sommerfelt i No. 5.
Censor Reehorst
VI b — Religion Nielsen i No. 12.
Censor Jordan.
V L b — Matematik Johannessen i No. 10.
V E b — Tydsk Meyer i No. 11.
IV L — Geografi Mehn i No. 8.
IV E — Arithmetik Lie i No. 9.
III A — Naturkundskab Crawford i No. 1.
III B — Historie Helland i No. 4.
II B — Tydsk Gran i No. 6.
I A — Regning Lange i No. 3.
I B — Regning Olsvig i No. 2.

Thorsdag den 5te Juli.

- 7de Klasse Tydsk Johnsen i No. 5.
VI a — Matematik Johannessen i No. 12.
Censor Lie.
V L — Naturkundskab Crawford i No. 1.
V E — Religion Nielsen i No. 11.
IV L — Tydsk Meyer i No. 8.
IV E — Historie Reehorst i No. 7.
II A — Geografi Helland i No. 2.
I A b — Norsk Lange i No. 3.
I B b — Norsk Olsvig i No. 10.

Fredag den 6te Juli.

- 2 R G Klasse Tydsk Johnsen i No. 13.
VI b — Tydsk Sommerfelt i No. 12.
Censor Reehorst.
V E — Geometri Lie i No. 11 (Kl. 8).
IV E — Tydsk Meyer i No. 8.
III A — Norsk Nielsen i No. 9.
III B — Norsk Mehn i No. 4.
II A — Religion Helland i No. 2.
II B — Regning Gran i No. 6.
I A a — Religion Lange i No. 3.

Lørdag den 7de Juli.

- 7de Klasse. Religion Jordan i No. 5.
2 G — Oldnorsk Sommerfelt i No. 13.
1 G — Fransk Lehmann i No. 7.
VI a — Naturkundskab Crawford i No. 1.
Censor Johannessen.
V L — Historie Reehorst i No. 10.

- V E — Historie Helland i No. 11.
 IV L — Arithmetik Lie i No. 8 (Kl. 8).

Mandag den 9de Juli.

- 2 G Klasse. Religion Jordan i No. 13.
 1 G — Historie Reehorst i No. 7.
 VI b — Naturkundskab Crawford i No. 1.
 Censor Johannessen.
 V E — Geografi Helland i No. 11.
 IV L — Geometri Lie i No. 8 (Kl. 8).
 IV E — Engelsk Meyer i No. 10.
 III A — Tydsk Nielsen i No. 9.
 III B — Tydsk Mehn i No. 4.
 I b — Religion Lange i No. 3.

Tirsdag den 10de Juli.

- 7de Klasse. Græsk Bjørset i No. 5.
 2 G — Historie Reehorst i No. 13.
 1 G — Matematik Johannessen i No. 7.
 VI — Fransk Lehmann i No. 12.
 Censor Meyer.
 V L — Geografi Helland i No. 10.
 V E — Naturkundskab Crawford i No. 1.
 IV L — Religion Nielsen i No. 8.
 IV E — Norsk Johnsen i No. 6.
 III A b — Hist. og Geogr. Olsvig i No. 9.
 II A — Tydsk Mehn i No. 2.
 II B — Historie Gran i No. 4.
 I c — Religion Lange i No. 3.

Tirsdag den 10de Juli, Eftermiddag Kl. 4, prøves de til Optagelse i Skolen anmeldte Elever.
 Karakterlisterne afhentes i Skolen Lørdag den 14de Formiddag Kl. 9.

Examen begynder hver Formiddag Kl. 9, naar ingen anden Tid paa Tabellen er angiven.

Ferieerne slutte Lørdag den 18de August og Undervisningen, begynder igjen Mandag den 20de, Formiddag Kl. 9.

Bergens Kathedralskole i Juni 1877.

Henrichsen.